

INSPIRATIONSPUNKTER
[KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

5. april 2018

Talepapir – URU alm. del – samrådsspørgsmål K og delspørgsmål d) i samrådsspørgsmål L om bananproduktion i Ecuador stillet den 4. januar 2018 efter ønske fra Christian Rabjerg Madsen (S) og Christian Juhl (EL)

(ministeren overtager ordet efter miljø- og fødevareministeren)

- Tak for spørgsmålene.
- Mine svar tager udgangspunkt i spørgsmål K, som handler om forbrugerne, og sidste del af spørgsmål L d), som handler om virksomhedernes ansvar.
- Først vil jeg gerne understrege, at jeg – som udviklingsministeren og miljø- og fødevareministeren – er meget rystet over de forhold for bananproduktion i Ecuador, som DR og Danwatch rapporterer om.
- Desværre er det ikke første gang, at vi ser den type rapporter. Det er heller ikke første gang, vi sidder i et samråd og drøfter, hvad vi kan gøre ved problematiske produktions- og arbejdsvilkår i udviklingslandene.
- Det har før handlet om bl.a. kaffeproduktion og vaniljeproduktion. I dag handler det om bananproduktion.

- Spørgsmålene bliver ved med at dukke op, fordi der er tale om komplekse globale udfordringer, der berører danske virksomheder inden for en lang række sektorer, og som hverken lader sig løse let eller hurtigt.
- Som i de øvrige samråd, så er et af de vigtige omdrejningspunkter virksomhedernes arbejde med at sikre sociale og miljømæssige hensyn i deres globale værdikæder.
- Vi er i regeringen meget optaget af, at vi har regler, rammer og vejledninger, der hjælper virksomhederne med at løse udfordringerne i tæt samarbejde med myndigheder, forbrugere, leverandører og andre aktører.
- Inden jeg vender tilbage til dette, vil jeg sige noget om de regler, der gælder på forbrugerområdet.

Ad. Spørgsmål K, del I

Hvad mener ministeren, der kan gøres for at sikre danske forbrugere oplysninger om, at de bananer, de køber i danske supermarkeder, indeholder de forbudte pesticider

- Spørgsmål K handler om, hvad der kan gøres for, at forbrugerne får bedre oplysninger om eventuelle pesticider

i deres bananer, og hvilke initiativer jeg vil tage over for supermarkederne.

- Generelt gælder det efter markedsføringsloven, at virksomheder ikke må vildlede forbrugerne. Det betyder, at virksomheder ikke må give vildledende oplysninger til forbrugerne om f.eks. produktions- og miljøforhold. Supermarkeder må altså ikke oplyse, at bananer *ikke* er sprøjtet med pesticider, hvis bananerne faktisk *er* sprøjtet med pesticider.
- Danske supermarkeder er altså ikke forpligtet til at oplyse, om de bananer, de sælger, er sprøjtede.
- Sagerne om produktion af bananer, vanilje og kaffe viser, at der er tale om yderst komplicerede problemstillinger, som ikke kan løses ved at stille krav om forbrugerinformation.
- Selv når virksomhederne forsøger at gardere sig mod fx menneskerettighedskrænkelser ved at købe produkter, der er certificerede med frivillige mærkningsordninger, fair trade eller som i dette tilfælde Rainforest Alliance, viser det sig indimellem, at der alligevel er problemer i leverandørkæden.
- Jeg mener grundlæggende, at mærkningsordninger kan være en god ting, fordi de kan gøre det nemmere for forbrugerne at købe ansvarligt ind.

- Samtidig kan de være et godt værktøj til at sikre løbende forbedringer af forholdene i produktionen, fordi der er en række standarder, der skal overholdes for at få mærket. Og som organisationerne bag mærkerne følger op på med løbende kontroller.
- Når det er sagt, så viser sagen her, at mærkerne heller ikke er uden problemer. Det vil jeg knytte to kommentarer til.
- For det *første* er reglerne sådan, at når danske supermarkeder eller andre virksomheder sælger produkter med et miljømærke, der har til formål at understrege produktets miljømæssige eller etiske egenskaber, så må brugen af mærket ikke være vildledende. Det betyder bl.a., at forbrugerne ikke må vildledes til at tro, at produktet er bedre for miljøet eller følger en højere etisk standard, end det, der rent faktisk er tilfældet.
- Lovgivningen er altså ret klar på det her område.
- For det *andet* er det afgørende, at virksomhederne forholder sig aktivt til de mærker, de vælger at bruge. Stiller mærket tilstrækkeligt høje krav? Er kontrollen med leverandørerne i orden? Mærkerne er en del af værktøjskassen for virksomhederne, men må ikke træde i stedet for virksomhedernes egne processer for ansvarlig leverandørstyring.

- På den baggrund mener jeg, at vi får langt mere ud af at sikre gode rammer for, at virksomheder og andre aktører kan arbejde sammen om at løfte et socialt og miljømæssigt ansvar og løse problemerne i værdikæderne. Det gælder både samarbejdet i regi af frivillige mærkningsordninger eller partnerskaber og fælles internationale principper og retningslinjer for samfundsansvar.

Ad. Spørgsmål L, punkt d.

Hvad agter ministeren at foretage sig for at sikre, at danske detailbutikker løfter et socialt og miljømæssigt ansvar, når de indkøber bananer i Ecuador?

- Og det bringer mig til spørgsmålet om, hvad jeg agter at foretage mig for at sikre, at danske detailbutikker løfter et socialt og miljømæssigt ansvar, når de indkøber bananer fra Ecuador.
- Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke har noget grundlag for at tro, at danske detailbutikker ikke allerede arbejder for at sikre, at de løfter et socialt og miljømæssigt ansvar. Snarere tværtimod.
- Det er i detailbutikkernes egeninteresse at sikre, at forbrugerne kan stole på, at deres produkter er ansvarlige og lever op til det, de lover.

- Arbejdet med at forbedre leverandørkæderne er imidlertid komplekst og kræver aktiv dialog samt samarbejde på tværs af aktører, sektorer og lande, for at komme problemerne til livs.
- Fælles principper for samfundsansvar hjælper i den sammenhæng til at afstemme forventninger om, hvordan virksomheder kan sikre det fornødne hensyn til mennesker, miljø og lokalsamfund, uanset hvor de opererer eller importerer varer fra.
- Det er min holdning, at der skal være klarhed over, hvordan man som virksomhed bedst muligt lever op til de forventninger, der følger af disse principper og retningslinjer.
- Derfor nedsatte jeg i 2017 en arbejdsgruppe, der har haft til opgave at se på eventuelle behov for opdatering af ministeriets vejledninger om samfundsansvar, så virksomhederne er bedst muligt klædt på til at leve op til forventningerne.
- Arbejdsgruppen sendte sine anbefalinger til mig ultimo 2017.
- Og baggrund af anbefalingerne har jeg igangsat en række initiativer. Jeg har bl.a. lanceret en ny vejledning om ansvarlige investeringer, og igangsat opdateringer af vej-

ledningen til årsregnskabslovens § 99a og opdateringer af CSR-kompasset og samfundsansvar.dk.

- Samtidig er regeringen ved at etablere et nyt råd for samfundsansvar og verdensmål, hvor det er hensigten at fortsætte indsatsen for at fremme ansvarlighed i globale værdikæder.
- Endelig vil jeg gerne understrege, at vi – idet der er tale om globale, grænseoverskridende udfordringer – har en klar interesse i også at adressere denne type udfordringer i regi af EU og internationalt.
- Den dagsorden kan vi ikke sætte alene, men vi kan søge at påvirke den. Derfor var jeg og ministeren for udviklingssamarbejde i september sidste år også medunderskrivere af et brev til EU-kommissær Frans Timmermans, hvor vi sammen med kollegaer fra Finland, Frankrig, Sverige og Nederlandene meget klart opfordrer til en stærk forankring af CSR-arbejdet i EU.

Afslutning

- Tak for ordet.